

Referāta “Mediju un politiķu attiecības: Daži problēmaspekti” tēzes

1. Dažkārt mediji veido nekritiskas attiecības ar politiķiem. Ir situācijas, kurās tas ir izdevīgi abām pusēm: politiķis iegūst pozitīvu publicitāti, un medijs iegūst auditorijas uzmanību piesaistošus materiālus. Mediji savu redakcionālo neatkarību var realizēt arī šādi, tomēr tas ir jautājums par to, cik lielā mērā tie apzinās savas darbības politisko kontekstu un nozīmi.
2. Politiķi mēdz būt kritiski pret žurnālistu darbu. Šai neapmierinātībai var būt dažādi iemesli, bet tās eksistence pati par sevi vēl nav uzskatāma par ko ārkārtēju. Taču bīstamas ir situācijas, kurās politiķu naidīgums pret žurnālistiem izpaužas kā visas žurnālistikas institūcijas noraidīšana vai kurās politiķi rīda savus atbalstītājus pret žurnālistiem.
3. Lai žurnālisti varētu sniegt sabiedrībai svarīgu informāciju, viņiem ir nepieciešamas tiesības vākt un apkopot informāciju. 2021. gada augustā tika izsludināta ārkārtējā situācija uz Latvijas un Baltkrievijas robežas, un tā cita starpā paredzēja arī ļoti lielus ierobežojumus žurnālistiem. Ministru prezidenta Krišjāņa Kariņa nostāja, kuru viņš izteica augusta beigās, ir, ka jautājums par mediju darba iespējām “ir jāatstāj robežsardzes ziņā, jo viņi spēj izvērtēt dažādus riskus.” Medijiem ir svarīga loma neatkarīgas informācijas sniegšanā sabiedrībai, taču konkrētajā jautājumā Latvijas žurnālistiem lielākoties ir nācies paļauties uz valsts iestāžu un politiķu paziņojumiem, jo pašiem pārlicināties par to, kas notiek uz robežas, viņiem nav. Šī, protams, nav tikai Latvijas problemātika – līdzīgas diskusijas notiek arī Polijā un Lietuvā.
4. Latvijas sabiedrisko mediju darbs Baltkrievijas organizētās migrācijas plūsmas atspoguļojumā ir saņēmis nopietnus pārmērus no atsevišķiem politiķiem. Šajos pārmēros izskan neapmierinātība ar to, ka sabiedriskie mediji neseko valdības politikai vai ka tie ir parādījuši arī konkrētās problēmas humāno pusi. Šāda politiķu retorika liecina par mediju redakcionālās neatkarības principu nerespektēšanu.
5. Baltijas Mediju izcilības centra pētījums, kas parādīja uzticēšanās līmeņa atšķirības sabiedriskajiem medijiem Baltijas valstīs, arī ir izmantots par pamatu, lai sabiedriskajiem medijiem uzbruktu. Neapsverot daudzveidīgos skaidrojumus par to, kāpēc Latvijā sabiedriskajiem medijiem uzticas mazāk cilvēku nekā Lietuvā un Igaunijā, atsevišķi politiķi ir apgalvojuši, ka neuzticēšanās iemesls ir meklējams tajos aspektos, pret ko sabiedrisko mediju darbā iebilst tieši viņi paši atbilstoši savai politiskajai nostājai. Šis aspekts ilustrē, kā daudznozīmīgs sabiedrisko mediju aspekts var tikt politizēts – uzbrukumi sabiedriskajiem medijiem kļūst par politiskās darbības sastāvdaļu.